

Ykbal öwrümleri / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Ykbal öwrümleri / hekaýa YKBAL ÖWRÜMLERI

Gün gözýetimde al şapak bolup batdy. Howa mylaýym, gaty ýakymlydy. Adaja öwüsýän ýel, birhili, kalbyň joşa getirip, bir ajaýyp höwes döredýärdi. Bekdurdy ýanyna gelen dostuny edaranyň çykalgasyna čenli ugratdy-da, onuň bilen hoşlaşdy. Soňra asmana seretdi. Ýukajyk akja bulutlar umman ýaly gök asmany çalaja ýapyp durdy. Bekdurdy arassa howadan dem alyp durşuna, iş otagyna dolanasy gelmän biraz saklandy. Içinden bolsa: «Tüýs şäheriň seýil bagynda çüwdürimleriň ýanynda gezim edibermeli gün eken. Agşam Merjeni ýene şu seýilbaga gezelenje çagyraýyn» diýip, gapa tarap yöneldem welin, öňünden Merjen pete-pet çykdy. Bekdurdy ýarym degişme bilen:

– Merjen, entek iş wagty gutaranok – diýdi.

Merjen näz bilen ýylgyryp:

– Men rugsat aldym – diýdi.

Şol wagt aldyrany bar ýaly gapydan daşaryk çykan gelin:

– A, gyz, Merjen, basymrak bol, gjä galýas! – diýip, garaşman ýöräp ugrady.

Bekdurdynyň kalbyna iňkis gitdi. «Munuň yzyna düşse-hä, gowulyk bolmaz» diýen pikir ýyldyrym çaltlygynda kellesine urdy. Indi Bekdurdy çyny bilen:

– Merjen, nirä barýaň? – diýip sorady. Merjen Bekdurdynyň aladalanyňyna içinden begendi. «Ol meni söýyär». Merjen bir enaýy ýylgyryp, näz bilen Bekdurdynyň öňünden bir gapdala çekildi. Bekdurdynyň sowalyny jogapsyz galdyrdy. Ýone oňa derek bir næzli ýylgyryşy peşges berdi. Bu jogapsyz syrly ýylgyryş Bekdurdynyň kalbyna ok bolup sünjüldi. Ol tolgunjyndan ýaňa kesgitli hereket edip bilmän, Merjendir ol gelni gözleri bilen ugratdy.

Ol gelniň ady Gölüstandy. Ol syratly, gaty owadan gelindi. Gölüstan edarada özuniň gödekligi, gedemsiligi bilen belli boldy. Bekdurdy Merjeniň onuň yzyna düşenini görenden, onuň göwnüne her hili güman gitdi. Şol pikirler ony öz gününde goýmady.

Kalbyna ýyldyrym bolup giren pikirden ýaňa onuň depe saçyna çenli düýrügenip, gyzyp gitdi. Ýüreginiň gürsüldisi barha artyp, ýerinden gozganarly göründi. Ol özüne zordan erk edip, gapdaldaky diwara söýenip saklandy. Gabanjaňlygyň oklary onuň ýüregine gönügip, nyşana degdi.

Bekdurdynyň haly teňdi. Ol bu gün aşsam Merjeni seýilbaga çagyjakdy. Onuň bilen seýilbagda gezmegiň hyályndady. Onuň bilen oturyp buzgaýmak iýmekcidi. Bileje geljekleri barada hyýal ýüwürtjekdi. Merjen bilen süýjisüýji sözleşjekdi. Onuň gözelligini ýene synlajakdy.

Bekdurdy uludan agyr dem aldy. «Merjen, men seni saklamalydym». Merjen gideninde, gapdala çekildide, «Sag bolam» diýmän, ýylymsyrap, içini ýakyp gitdi. Merjeniň şol wagtky özünü alyp barşy, næzli bakyşy, teatryň sahnasynda oýnalýan ýaly, Bekdurdy üçin içýakgyç, ýasama ýylymsy rama bolup duýlupdy...

Bekdurdy Merjeniň dünýäsinde nämäniň bardygyna, nämeler bolup geçýändigine düşünmän galdy. Ol uludan demini aldy. Onuň iş bilen weji bolmady. Eline kagyz, ruçka alyp, öz bölümünde geçirilmeli işler barada ýazjak bolandada, serine başga-başa pikirler doldy. «Merjen nirä, näme üçin gitdikä? Näme üçin Gölüstanyň yzynadüşyärkä?» diýen ýaly pikirler ony otdan alyp, suwa oklaýardy. Bekdurdy kagylary myjyrdadyp, kagyz zyňylýan bedrejige taşlady. Sagada seretse, iş wagtyda tamamlanyp barýardy. Ol: «Öýde işlärin-dä» diýip, goşlaryny ýygnap, öye gaýtmak bilen boldy.

* * *

Bekdurdy öye keýpsız geldi. Onuň haly teňdi. Işdäsi kesilip, hiç zat iýesi gelmedi. Ünsüni sowjak bolup telewizory açdy. Onuň gözünüň öňünden Merjen aýrylanokdy. Onuň şu wagtky ýagdaýyny kadalaşdyrmaga hiç zadyň güýji ýetjek däldi. Ol telewizory söndürdi. «Birsalyň gyşaraýyn. Hany, pikirim jemlenäýedidä» diýip gyşardy. Ol gözlerini ýokarsyna – bir nokada dikdi. Ol nokadam üýtgäp bulam-bujar boldy. Gözler çäresizlikden ýaňa ýumuldy. Aşa ýadawlyk, agyr pikirler ony öz gününde goýman, kadadan çykardy. Bekdurdy halys surnugyp, uka gitdi. Düýsünde dostlary: «Sen gaty gabanjaň, Bekdurdy, hemde müňkür» diýip, oňa azar ýamanyny berdiler. Daňa ýakyn ol düýsünde Merjeniň aglap oturanyň görди.

Sagat sekiz boluberende telefon yzly-yzyna uzynuzyn jyrlady. Bekdurdy telefony galdyrdy. Başlygyň kätibiniň mylaýym sesi eşidildi:

– Bekdurdy Pälwanoviç, sizi başlyk gyssagly çağyrýar. Gaty basym geleweriň! Baş müdirlige gitmelimişiňiz.

Bekdurdyýuwnup geýindide, çalak-çulak ertirlik edinip ýola düşdi. Başlyk edaranyň gapysynda, ulagyň ýanynda garasyp duran eken. Olar ulaga münüp, baş müdirligetarap ýola düşdüler.

Müdirligiň başlygy Kerwen Çaryýewiç bulary güler yüz bilen garşylady. Ol hal-ahwal soraşandan soň esasy meselä geçdi:

– Baky Meredoviç, Bekdurdy Pälwanoviçi özüme orunbasarlyga alsam diýen niýet bilen sizi çağyrypdym.

– Kerwen Çaryýewiç, Bekdurdy meniň iň esasy daýanýan hünärmenim...

– Siziňki şäher, meniňki bolsa tutuş ýurdumyz boýunça. Şonuň üçin bu meseläni uzaltmaly. Çözüldi hasap edeli. Baky Meredoviç, siz özüňize ýene bir gowy iş bilyän ýigit tapyň! – diýdi-de, Bekdurdynyň razylygyny-da sorap durman:

– Bekdurdy, senem işleriňi tabşyr, soň gelersiň – diýip, meseläni çürt-kesik çözdi oturyberdi.

Bekdurdy täze iş ýerinde, baş müdirlikde işe girişdi. Täze wezipe, edilmeli işler bilen onuň başyny galdyrmaga wagty bolmady. Ir ertirden başlap, käte gjäniň bir wagtyna čenli basa oturmaly boldy. Indi onuň kellesinde täze wezipeler gjiegündiz aýlanýardy. Şonda-da Merjene bolan öýke käte ýüregini

gyýyp gidýärdi. «Hawa, söýgi bar ýerinde onuň duşmany – ajs gabanjaňlyk hem müňkürlik bar. Söýyäniň goraglap ýörmelimi, näme? Ýone söýmeýän bolsa... Eger Merjen meni söýyän bolsa, gözümiň öňünde beýdip gitmezdi ahyryn» diýen pikir onuň kalbynda berkedi hem-de ony Merjenden sowaşdyrды. Şol sebäpli «Söýmedige süýkenme» diýip, öz kalbyna buýurýardы. Şu pikirlerden soň, ol birneme köšeşdi. Ol Merjene jaň etmezligi ýüregine düwdi.

Günler geçip durdy. Bekdurdy Merjene jaň etmedi. Aragatnaşyk ýitdi. Ýaralar könelişip ugrady...

* * *

Merjen işe geleninde, işdeş joralary eýyäm iş ýerlerindedi. Merjeniň göwnüne bolmasa, işdeş ýoldaşlary onuň bilen sowuk salamlaşýan ýalydy. Onuň iş ýerinden turup gidiberesi geldi. Emma ol basym özünü ele aldy. Ol şol gün başyny galdyrman işledi. Birnäçe gezek Bekdurdynyň otagynyň öňünden geçdi. Bekdurdynyň ýanyna hemişekisi ýaly gelip-gidýän ýokdy. «Oňa näme bolduka?» diýen pikir Merjeni birahatlandyrdы. Şol gün Bekdurdyny Baş müdirlige, direktoryň orunbasarlygyna geçirilendigi aýan boldy.

Merjen günde Bekdurdydan jaňa garaşdy. Özi jaň etse-de, telefonda, «Telefony ölçürilendir» diýen jogapdan başga jogap alyp bilmedi. Merjeniň ýüregine dowul düşdi. «Menden dänäydimikä? Ýa-da meni söýenokmyka?».

* * *

Bekdurdy üstüne ýüklenen işleri ep-esli günüň dowamynda netijeli işlenmegini bilen birýüzli etdi. Onuň tabynlygyndaky işgärler hem gaty gowy işlediler. Bekdurdy olary ýygnap, hoşalliygyny bildirdi. Ýolbaşçylarynyň hoşalliygyny ýetirdi. Şondan soň Bekdurdynyň, birhili, dünýäsi boşan ýaly boldy. Merjenden köp wagtdan bäri habar ýokdy. Bekdurdy öýkeden ýaňa el telefonynyň belgisini üýtgedipdi. Bekdurdy ýekelikden kalbyna jaý tapmady. Ýene Merjen barada oýlandy. Onuň telefon belgisine jaň etjek boldy, soňam saklandy. «Merjen meni ýatdan

çykaran bolsa, menem ony... Ýok, jaň etmäýin. Bu boş wagtynda öňküler ýaly, seýilbagda gezelenç edeýin. Ol ýerde dynç almadygyma-da köp wagt boldy» diýip, Bekdurdy sürüjisini goýberip, pyýadalap ugrady.

Seýilbagyň içinde dynç alýan çagajyklaryň käbiri oýun meýdançalarynda maşyn sürýärdi, käbiri typýardy. Yaşlary bir çene baran adamlaryň birnäçesi küst oýnaýardylar, birnäçesi bolsa özara gürrüňe gyzyşypdylar.

Bekdurdy hemişekisi ýaly, seýilbagyň demirgazygyndaky, Merjene garaşýan çüwdüriminiň ýanyna baryp, ýokaryk atylyp gidýän suwlara seredip durdy. Göwnüne bolmasa, häzir Merjen ýanyna geläýjek ýaly duýgy peýda boldy. Bekdurdy assa-ýuwaş Merjen bilen gezýän ýodalaryndan ýöräp başlady. «Häzir ýanymda Merjen bolsa bolmaýarmy? Merjen nirede, näme pikir edýärkä? Hawa, kysmata kaýyl bolmaly bolar. Eýsem nätjek? Söýmedigi söýdürüp bolýarmy?» diýip, agyr oýlar bilen Merjen ikisiniň oturyp, buzgaýmak iýýän ýerine geldi. Ol iki elini ýüzüne tutup oturan gyza:

- Şu ýerde oturmak mümkünmi? – diýdi.
- Bekdurdy?!...

Bekdurdy garaşylmadık duşuşyga birhili boldy. Begenjiginem bilmedi, gynanjagynam. Ol alasarmyk ýagdaýda:

- Merjen?!.. – diýdi. ...

Merjen ellerini ýüzüne tutup aglady. Merjeniň gözlerinden ýaş boýur-boýur akýardy. Bekdurdy ony ýürek çoguna çoýdy. Merjen oňa mähriban bakdy. Merjeniň ýskana bakyşlary Bekdurdynyň kalbyna ýyly mähir, söýgi baýlygyna öwrülip geldi. Onuň kalby gül açdy. Göwün guşy alasmanda pelpelläp uçdy. Ol ýuwaşjadan pyşyrdap:

- Men saňa köp garaşdym – diýdi.

Merjen köşeşip, ýüregi ýerine geldi. Indi onuň ýüzi açylyp, gözlerinden begenç gözýaşlary akýardy. Juwanlar gabanjaňlykdan sözsüz üstün çykdylar. Harlanan duýgular gunçalap gül açdy.

Abdylla YSLAMOW. Hekaýalar